

¿El final de l'imperi americà?

Els fons sobirans de països productors d'energia i l'Àsia emergeixen com a nou poder financer

JOSEP OLIVER ALONSO, CATEDRÀTIC ECONOMIA APLICADA UAB

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.01.08

La crisi que colpeja els mercats financers està deixant uns efectes col·laterals una mica insospitats ara fa tot just uns mesos. Em refereixo a l'emergència, com a nou poder financer planetari, dels fons sobirans dels països productors d'energia o d'alguns altres de l'Àsia. Feia temps que el seu creixent múscul financer amenaçava els mercats actius d'Occident. I part d'aquests temors es van expressar en l'oposició del Congrés americà al domini dels principals ports dels Estats Units per part del Pròxim Orient o amb les reticències al fet que un fons xinès disposés d'un paquet accionarial massa elevat en un important fons privat d'accions.

La principal crítica que s'havia construït contra aquests fons és el caràcter públic dels seus accionistes. S'argumenta, o en tot cas s'argumentava, que en estar controlats pels governs de països amb interessos estratègics propis, la intervenció d'aquests fons en grans corporacions i en el sistema financer estaria hipotecant la capacitat de decisió dels països destinataris dels seus recursos.

ARA les coses han canviat, i de forma radical. I els bancs internacionals, especialment els britànics, suïssos i nord-americans, no solament no restringeixen la seva presència, sinó que, al contrari, l'estimulen. I tot

suggereix que, a mesura que s'estengui la crisi i les pèrdues vagin aflorant, la necessitat de recursos de l'Àsia i el Pròxim Orient es farà cada vegada més evident.

Per avaluar el que implica aquest procés potser té sentit comparar-lo amb el que va passar durant els anys 70 i 80, quan els països de l'OPEP i el Japó van acumular grans reserves de dòlars. Els primers els van reciclar en el mercat del llavors anomenat eurodòlar, bàsicament en forma de dipòsits bancaris que les institucions financeres europees i americanes prestaven, després, a altres països. I el Japó es va dedicar a utilitzar els seus recursos excedentaris durant els 80 amb una política de compres d'actius reals, amb adquisicions aleshores notables (a Hollywood, en el mercat immobiliari de Nova York), però en cap cas en institucions financeres que fossin de primer rang.

S'han operat uns quants canvis, i n'hi ha tres que són especialment destacats. En primer lloc, els bancs centrals dels països del sud-oest de l'Àsia han acumulat un volum de reserves insòlit. El cas de la Xina, que ha passat de gairebé 150.000 milions l'any 2000 als 1,4 bilions del 2007, és el més paradigmàtic, però no es tracta de l'únic. La dramàtica experiència de la crisi de divises del 1997-1998 es troba sota aquesta acumulació.

En segon pla, els preus de l'energia es troben en màxims històrics, en un moment en què la demanda mundial ha augmentat sensiblement respecte dels nivells dels anys 70, de forma que el total de fons absorbits pels països productors ha adquirit també un volum insòlit. D'aquesta manera, els països exportadors de petroli han passat d'un superàvit per compte corrent de prop de 30.000 milions de dòlars de

mitjana en els anys 1998-2000 als més de 340.000 del període 2005-2007. Finalment, ara una part no inferior d'aquestes inversions es dirigeixen a sectors sensibles, com el financer.

Si, DES d'un punt de vista polític, els anys que han transcorregut del segle XXI han contemplat la consolidació d'un món policèntric, lluny de les tesis de la megahipersuperpotència americana dels anys 90, en l'àmbit econòmic sembla que les coses van en la mateixa direcció. Aquests darrers anys emeten una flaire de final d'etapa, de final de domini dels Estats Units en l'economia i també en la política mundials.

Probablement, sense saber-ho, la sobtada caiguda del mur de Berlín es va emportar moltes més coses que l'extinta URSS. Va parir un nou ordre mundial del qual, vora 20 anys després i en l'àmbit financer, es comencen tot just a veure algun dels seus efectes. I aquest procés encara no s'ha acabat.